

УДК 343.9

DOI <https://doi.org/10.32782/2709-9261-2025-4-16-3>

Груздь Олександр Іванович,

кандидат юридичних наук,
завідувач кафедри кримінального процесу та криміналістики
факультету підготовки фахівців для органів досудового розслідування
Національної поліції України
(Донецький державний університет внутрішніх справ, м. Кропивницький)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0370-3791>

Сендік Ігор Едуардович,

курсант факультету підготовки фахівців для органів досудового розслідування
Національної поліції України
(Донецький державний університет внутрішніх справ, м. Кропивницький)
ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-4181-3534>

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ ЗА ФАКТАМИ БЕЗВІСТИ ЗНИКЛИХ ОСІБ В УМОВАХ ВОЄНОГО СТАНУ

Статтю присвячено дослідженню актуальних проблем досудового розслідування у кримінальних провадженнях за фактами безвісти зниклих осіб в умовах воєнного стану. Зазначається, що чинна модель розшуку характеризується системною колізією, де кримінальний процес використовується не за призначенням. Аналізуються нормативні акти, що регулюють статус зниклих осіб та порядок геномної реєстрації, для виявлення причин процедурних пасток. Акцентується увага на тому, що реєстрація провадження зразків у родичів створює штучне навантаження на органи слідства. Досліджено недоліки превентивних систем обліку та запропоновано запровадити адміністративну (позапроцесуальну) процедуру відбору ДНК для розмежування гуманітарного та кримінального треків.

Ключові слова: *судова експертиза, кримінальне провадження, слідча (розушкова) дія, досудове розслідування, воєнний стан, ДНК, взаємодія, спеціальні знання.*

Постановка проблеми. Війна Росії проти України спричинила безпрецедентне зростання кількості безвісти зниклих осіб, що стало критичним викликом для вітчизняної правоохоронної системи. Ефективність розшуку й ідентифікації таких осіб прямо залежить від моделі досудового розслідування, яке в умовах воєнного стану стикається з об'єктивними перешкодами. Чинна нормативна конструкція зобов'язує реєструвати кримінальні провадження за ч. 1 ст. 115 Кримінального кодексу (далі – КК) України за кожним фактом зникнення лише для того, щоб отримати процесуальну підставу для відбору біологічних зразків у родичів безвісти зниклої особи. Така практика призводить до виникнення системної колізії, коли інструментарій кримінального

процесу використовується не для розслідування злочину, а для виконання гуманітарно-сервісної (адміністративної) функції, що створює надмірне навантаження на слідчі підрозділи та знижує загальну результативність їхньої роботи.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Актуальність питань роботи підтверджується увагою до них з боку наукової спільноти. Окремі аспекти правового регулювання діяльності правоохоронних органів та розшуку осіб досліджували такі науковці: В.К. Колпаков, І.І. Голубенко, С.Г. Сидоренко й інші. Проте праці вказаних учених стосувалися здебільшого загальних питань адміністративно-правового та кримінального процесуального забезпечення, не зачіпали специфіки

«процесуальних пасток» під час ідентифікації осіб. Питання використання кримінального провадження суто як інструменту для збору геномної інформації та зумовлена цим системна колізія ними комплексно не розглядалася. Саме цей аспект у запропонованому ракурсі було досліджено вперше.

Метою статті є комплексний аналіз теоретичних і практичних проблем досудового розслідування фактів безвісного зникнення в умовах воєнного стану, виявлення системної колізії між гуманітарною та процесуальною функціями, обґрунтування пропозицій щодо запровадження адміністративної процедури відбору ДНК-зразків для підвищення ефективності слідчої діяльності.

Виклад основного матеріалу. Повномасштабна війна Росії проти України спричинила безпрецедентну гуманітарну кризу, наслідком якої стала поява десятків тисяч безвісти зниклих осіб. За офіційними даними, ця цифра перевищує 70 тисяч [1], а за неофіційними даними міжнародних організацій, кількість звернень сягає сотень тисяч [2]. У цих умовах органи досудового розслідування зіткнулися не лише з об'єктивними перешкодами (відсутність фізичного доступу до місця події, активні бойові дії), а й з фундаментальною системною колізією національного законодавства, яка потребує негайного наукового переосмислення.

Аналіз правозастосовної практики свідчить, що чинна модель розшуку й ідентифікації зниклих осіб базується на вимушеній підміні понять. Кримінально-процесуальний механізм, основним завданням якого є досудове розслідування злочину та притягнення винних до відповідальності, де-факто використовується як єдиний доступний інструмент для виконання суто гуманітарної (адміністративної) функції – відбору геномної інформації людини, ДНК-зразків у родичів безвісти зниклих осіб.

Нормативне підґрунтя цієї проблеми криється у фрагментарності національного законодавства. З одного боку, спеціальні закони (Закон України (далі – ЗУ) «Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин» [3] та ЗУ «Про державну реєстрацію геномної інформації людини» [4]) визначають завдання щодо розшуку та створюють національний реєстр (далі – ЦОГОЛ). Проте вони не надають жодного позапроцесуального (адміністративного) механізму для наповнення цього реєстру даними родичів безвісти зниклих осіб. З іншого боку, єдиним легальним шляхом отримання таких зразків залишається ст. 245 Кримінального процесуального кодексу (далі – КПК) України (отримання зразків для експертизи). Оскільки ця слідча (розшукова) дія можлива суто в межах відкритого кримінального провадження, слідчі підрозділи Національної поліції України (далі – НПУ) змушені автоматично реєструвати відомості в Єдиному реєстрі досудових розслідувань (далі – ЄСРД) за ч. 1 ст. 115 КК України (умисне вбивство) за кожним фактом зникнення, навіть за відсутності об'єктивних даних про вчинений злочин, тобто смерть людини.

Така ситуація створює феномен, який ми пропонуємо визначати як «процесуальна пастка». Слідчий після отримання заяви про зникнення особи (наприклад, військовослужбовця під час виконання бойового завдання або цивільного на ТОТ чи в зоні ведення активних бойових дій) юридично зобов'язаний розпочати досудове розслідування особливо тяжкого злочину. Однак фактично він позбавлений можливості провести більшість слідчих (розшукових) дій: огляд місця події

неможливий через відсутність фізичного доступу до нього, що заважає безпосередньому сприйняттю інформації слідчим, свідки часто відсутні або не хочуть брати участі в таких провадженнях. Єдиною результативною і реально корисною дією в таких провадженнях є лише відбір ДНК-зразків у порядку ст. 245 КПК України та подальше призначення судової молекулярно-біологічної експертизи, з подальшим встановленням і поміщенням ДНК-профілю родичів до бази ЦОГОЛ. Після цих дій таке кримінальне провадження перетворюється на «мертвий вантаж». Воно формально залишається відкритим роками, потребує від слідчого, хоча і мінімальної, але імітації активної діяльності (складання плану ЄСРД, складання та надсилання формальних запитів, доручень), що призводить до критичного перевантаження системи. За даними керівництва ГСУ НПУ, навантаження на слідчих зросло щонайменше на 300% [5], що прямо впливає на якість розслідування інших категорій тяжких і особливо тяжких злочинів [6].

Варто детальніше зупинитися на механізмі виникнення цього штучного перевантаження. Ст. 245 КПК України, яка регламентує отримання зразків для експертизи, імперативно встановлює, що відібрання біологічних зразків в особи здійснюється на підставі постанови слідчого/прокурора, а в разі необхідності примусового відібрання – за ухвалою слідчого судді, на підставі клопотання прокурора. Ключовим тут є те, що слідчий, прокурор і слідчий суддя є суб'єктами виключно кримінального процесу, їхні повноваження виникають лише після внесення відомостей до ЄСРД. Тобто законодавець не залишив жодної «лазівки» для проведення цієї дії в адміністративному (позапроцесуальному) порядку й передбачає, що нині в Україні відібрати біологічні зразки можливо лише на підставі ст. 245 КПК України.

Це призводить до абсурдної з погляду криміналістики ситуації: слідчий змушений імітувати процес досудового розслідування вбивства там, де його завданням є суто сервісна функція – допомога сім'ї в пошуку безвісти зниклого родича. На практиці цей громіздкий алгоритм виглядає таким чином: родичі безвісти зниклої особи приходять до центру з розшуку осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, де пишуть заяву. Якщо зниклий – цивільний, подається звичайна заява, якщо військовослужбовець – додатково необхідна повістка (сповіщення) про зникнення безвісти від місцевого РТЦК та СП. На підставі цих документів слідчий зобов'язаний внести відомості до ЄСРД за ч. 1 ст. 115 КК України з позначкою «безвісти зниклий».

Далі запускається маховик процесуальних дій: слідчий допитує родича (або заявника) як потерпілого. Під час допиту необхідно детально встановити анкетні дані зниклого, його антропометричні дані, обставини зникнення (в/ч, локація тощо), особливі прикмети. Окрім цього, слідчий збирає копії паспортів, фотографії та інші матеріали для ідентифікації. Лише після цього відбувається ключова дія: слідчий залучає експерта-криміналіста (або проводить інструктаж для самостійного відбору особою) для відбору біологічних зразків (буквального епітелію), після чого упакує і опечатує їх. Фінальним етапом активної фази є винесення постанови про призначення судової молекулярно-генетичної експертизи для встановлення ДНК-профілю та його внесення до ЦОГОЛ.

І все. На цьому активна робота слідчого в цьому кримінальному провадженні фактично завершена, у справі залишаються лише запити та доручення оперативним підрозділам УКР та ВПК, які радше мають формальний

характер. Отже, слідчий змушений відкривати повноцінне кримінальне провадження за особливо тяжким злочином лише заради двох, по своїй суті адміністративних, дій – отримання біологічних зразків і призначення експертизи.

Ситуація ускладнюється законодавчими обмеженнями щодо закриття таких кримінальних проваджень. Навіть у випадках, коли особу ідентифіковано та поховано, слідчий фактично має процесуальні підстави для закриття такої справи через вимоги ст. 284 КПК України в поєднанні зі ст. 20 спеціального ЗУ [3], але не може цього зробити через відсутність вказівки від прокурора, який не отримує такої вказівки від свого керівника, бо вони не знають що робити з такими провадженнями, що з ними відбудеться в майбутньому (чи передадуть їх до міжнародних судів як докази воєнних злочинів РФ в Україні). Це створює юридичний колапс, коли кримінальні провадження такої категорії накопичуються в геометричній прогресії без перспективи їх процесуального завершення.

Окремою проблемою, що поглиблює кризу ідентифікації, є неефективність превентивних систем обліку. Наше дослідження виявило диспропорцію в підходах силових відомств. Якщо МВС забезпечило більш-менш системний відбір ДНК-зразків в особового складу відповідно до Порядку [7], то МО України, попри вимоги законодавства, не реалізувало механізм повального обов'язкового відбору біологічних зразків у мобілізованих і кадрових військовослужбовців. Це призвело до парадоксальної ситуації: слідчі підрозділи НПУ, що діяли реактивно (після знищення особи), зібрали більше зразків у родичів (приблизно 280 тис.), ніж оборонне відомство превентивно у військовослужбовців (приблизно 225 тис.) [8]. Відсутність ДНК-профілю бійця в базі ЦОГОЛ робить неможливою його швидку ідентифікацію в разі загибелі, особливо якщо він є сиротою або його родичі перебувають на ТОТ. Створення МО окремих відомчих баз даних замість інтеграції із ЦОГОЛ лише ускладнює взаємодію та вимагає від слідчого додаткових бюрократичних дій.

Навіть більше, проблема з базами даних Міністерства оборони має не лише кількісний, але і якісний вимір. Навіть ті ДНК-зразки, які вдалося відібрати, фактично зберігаються у відомчих реєстрах, які не мають автоматизованого обміну даними із ЦОГОЛ. Тобто слідчий НПУ, який виявив невпізнаний труп, відібрав у нього ДНК-зразки та призначив експертизу, після чого його ДНК-профіль вноситься до бази ЦОГОЛ. Якщо ДНК-профіль загиблого військового зберігається в закритій базі МО і не був переданий до бази ЦОГОЛ, автоматизованого збігу не відбудеться. Для встановлення істини слідчому доведеться писати запити до МО, чекати на відповідь (що теж потребує чимало часу). Водночас труп залишається в морзі як невпізнаний, а його родина продовжує чекати на хоча б якусь інформацію, поки відбувається бюрократична тяганина.

Не витримують критики й альтернативні методи ідентифікації, як-от дактилоскопія та судова одонтологія, через відсутність наповнених баз даних порівняння. Аналіз Положення про АДІС [9] засвідчив, що джерела її наповнення орієнтовані на кримінальний елемент (затримані, підозрювані, судимі), тоді як категорія військовослужбовців або поліцейських у переліку взагалі відсутня. В умовах, коли ризик загибелі або поранення, що унеможливує впізнання, є високим, відбитки пальців могли б стати швидким і надійним інструментом іденти-

фікації. Отже, це створює парадоксальну ситуацію: держава має більше шансів швидко ідентифікувати раніше судиму особу, ніж захисника, який не мав кримінального минулого або проблем із поліцією.

Ще більш критичною є ситуація зі стоматологічною ідентифікацією. Аналіз Інструкції до форми № 043/о [10] доводить, що стоматологічні дані в Україні є децентралізованими (розкиданими по тисячах клінік), не стандартизованими та ведуться переважно в паперовій формі (бо електронний примірник радше рекомендація з Інструкції). Це унеможливує оперативне отримання слідчим ante-mortem даних (прижиттєвої карти зубів) для порівняння з post-mortem (картою зубів трупу). Фактично, дієві у світовій практиці методи в українських реаліях залишаються недоступними через організаційні прорахунки та відсутність цифровізації.

Міжнародний досвід країн, що пройшли через збройні конфлікти (зокрема, діяльність ІСМР на Балканах [11] і UBPD у Колумбії [12]), переконливо доводить ефективність розмежування функцій пошуку (ідентифікації) та правосуддя (кримінальне переслідування). У цих країнах збір біологічних зразків здійснювався як гуманітарна, позапроцесуальна (адміністративна) дія, що базується на добровільній згоді та не потребує відкриття кримінального провадження та втручання поліції на тому етапі, коли немає тіла.

Для розуміння ефективності запропонованої моделі варто звернутися до деталей роботи ІСМР на Західних Балканах. Після війни в 1990-х рр. було приблизно 40 000 зниклих безвісти осіб. ІСМР, маючи міжнародний мандат, запровадила революційний на той час підхід: масовий збір зразків крові в родичів (понад 90 000 зразків) здійснювався мобільними групами в таборах біженців і населених пунктах без участі прокурорів чи поліції. Це була суто гуманітарна місія. Зібрані дані вносилися в єдину базу, яка була захищена, але доступна для порівняння. Коли знаходили масові поховання, ДНК-профілі решток одразу «проганяли» через цю базу. Результат – безпрецедентний рівень ідентифікації в історії, що сягнув понад 75% від загальної кількості загиблих у цій війні.

Висновки. Виходячи з вищевикладеного, розв'язання окресленої проблематики лежить у площині переходу до «двотрекової» моделі розслідування. Необхідно на законодавчому рівні розмежувати гуманітарний і процесуальний аспекти. Гуманітарний трек має передбачати адміністративну (позапроцесуальну) процедуру добровільного відбору ДНК-зразків у родичів на підставі заяви до Уповноваженого у справах безвісти зниклих осіб або ЦНАП, без внесення відомостей до ЄРДР. Це дозволить швидко наповнювати базу ЦОГОЛ і усуне штучне навантаження зі слідчих підрозділів НПУ. Процесуальний трек (відкриття кримінального провадження) має застосовуватися імперативно лише в разі безпосереднього виявлення тіла (для проведення огляду трупа та призначення СМЕ) або за наявності обґрунтованої підозри щодо вчинення воєнного злочину (катування, страта). Тільки такий підхід дозволить збалансувати навантаження на правоохоронну систему та забезпечити ефективний захист прав родин зниклих безвісти осіб. Окрім того, критично важливим є вдосконалення превентивних систем: забезпечення реального 100% відбору ДНК-зразків у військових у МО з інтеграцією в базу ЦОГОЛ, включення військовослужбовців і поліцейських до АДІС як об'єктів відбору, цифровізацію та стандартизацію стоматологічних карт форми № 043/о.

Список використаних джерел

1. Скількох українців вважають зниклими безвісти через війну? Дані від Уповноваженого. *Українська правда. Життя*. URL: <https://life.pravda.com.ua/society/skilkoh-lyudey-v-ukrajini-vvazhayut-zniklimi-bezvisti-statistika-307827> (дата звернення: 12.10.2025).
2. Мамедов Г. А. Право знати: понад 400 000 зниклих безвісти. *Українська правда*. URL: <https://blogs.pravda.com.ua/authors/mamedov/6823136834a46> (дата звернення: 12.10.2025).
3. Про правовий статус осіб, зниклих безвісти: Закон України від 12.07.2018 р. № 2505–VIII, станом на 04.07.2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2505-19#Text> (дата звернення: 04.11.2025).
4. Про державну реєстрацію геномної інформації людини: Закон України від 09.07.2022 р. № 2391–IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2391-20#Text> (дата звернення: 04.11.2025).
5. Перший збіг ДНК – це лише зачіпка: у МВС розповіли про пошуки зниклих безвісти. *Укрінформ*. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3967258-persij-zbig-dnk-ce-lise-zacipka-u-mvs-rozpovili-pro-posuki-zniklih-bezvisti.html> (дата звернення: 03.11.2025).
6. У Нацполіції розповіли яких злочинів стало більше в Україні під час війни. *Українські новини*. URL: <https://ukranews.com/ua/news/979378-v-natspolitsiyi-rozpovily-yakyh-zlochyniv-stalo-bilshe-v-ukrajini-pid-chas-vijny> (дата звернення: 04.11.2025).
7. Про затвердження Порядку відбору біологічного матеріалу у військовослужбовців, поліцейських, осіб рядового та начальницького складу служби цивільного захисту та його зберігання: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 19.04.2023 р. № 323. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0799-23#Text> (дата звернення: 04.11.2025).
8. 225 тисяч зразків ДНК – ЗСУ переходить на автоматизовану генетичну базу для ідентифікації бійців. *Судово-юрідична газета*. URL: <https://sud.ua/uk/news/ukraine/330898-225-tysyach-obraztsov-dnk-vsu-perekhodit-na-avtomatizovannuyu-geneticheskuyu-bazu-dlya-identifikatsii-boytsov> (дата звернення: 11.11.2025).
9. Про затвердження Положення про функціональну підсистему «Автоматизована дактилоскопічна ідентифікаційна система» єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 23.09.2024 р. № 640. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1691-24#Text> (дата звернення: 12.11.2025).
10. Інструкція щодо заповнення форми первинної облікової документації № 043/о «Медична карта стоматологічного хворого № ___»: наказ МОЗ України від 14.02.2012 р. № 110. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0678-12#Text> (дата звернення: 12.11.2025).
11. Історія Міжнародної комісії з питань зниклих безвісти. *Міжнародна комісія з питань зниклих безвісти*. URL: <https://icmp.int/uk/про-icmp/історія> (дата звернення: 04.11.2025).
12. Search unit for persons reported missing (UBPD). *Missing Persons Global Response*. URL: <https://missingpersons.icrc.org/directory/search-unit-persons-reported-missing-ubpd> (дата звернення: 04.11.2025).

References

1. Skilkoh ukrainsiv vvazhayut znyklymy bezvisty cherez viinu? Dani vid Upovnovazhenoho (2025). [How many Ukrainians are considered missing due to the war? Data from the Commissioner]. *Ukrainska pravda. Zhyttia*. Retrieved from <https://life.pravda.com.ua/society/skilkoh-lyudey-v-ukrajini-vvazhayut-zniklimi-bezvisti-statistika-307827> [in Ukrainian].
2. Mamedov, H. (2025). Pravo znaty: ponad 400 000 znyklykh bezvisty [The right to know: over 400,000 missing persons]. *Ukrainska pravda*. Retrieved from <https://blogs.pravda.com.ua/authors/mamedov/6823136834a46> [in Ukrainian].
3. Pro pravovy status osob, znyklykh bezvisty za osoblyvykh obstavyn: Zakon Ukrainy vid 12.07.2018 № 2505–VIII (2025, July 4). [On the legal status of persons missing under special circumstances: Law of Ukraine dated July 12, 2018 № 2505–VIII]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2505-19#Text> [in Ukrainian].
4. Pro derzhavnu reiestratsiiu henomnoi informatsii liudyny: Zakon Ukrainy vid 09.07.2022 № 2391–IX (2022, July 9). [On state registration of human genomic information: Law of Ukraine dated July 9, 2022 № 2391–IX]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2391-20#Text> [in Ukrainian].
5. Pershyi zbih DNK – tse lyshe zachipka: u MVS rozpovily pro poshuky znyklykh bezvisty (2025). [The first DNA match is just a clue: the Ministry of Internal Affairs told about the search for missing persons]. *Ukrinform*. Retrieved from <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3967258-persij-zbig-dnk-ce-lise-zacipka-u-mvs-rozpovili-pro-posuki-zniklih-bezvisti.html> [in Ukrainian].
6. V Natspolitsii rozpovily, yakykh zlochyniv stalo bilshe v Ukraini pid chas viiny (2025). [The National Police told which crimes have increased in Ukraine during the war]. *Ukrainski novyny*. Retrieved from <https://ukranews.com/ua/news/979378-v-natspolitsiyi-rozpovily-yakyh-zlochyniv-stalo-bilshe-v-ukrajini-pid-chas-vijny> [in Ukrainian].
7. Pro zatverdzhennia Poriadku vidboru biolohichnoho materialu u viiskovosluzhbovtziv, politseiskykh, osib riadovoho ta nachalnytskoho skladu sluzhby tsyvilnoho zakhystu ta yoho zberihannia: nakaz Ministerstva vnutrishnikh sprav Ukrainy vid 19.04.2023 № 323. (2023). [On approval of the Procedure for sampling biological material from military personnel, police officers, rank and file and senior staff of the civil protection service and its storage: Order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine dated April 19, 2023 № 323]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0799-23#Text> [in Ukrainian].
8. 225 tysyach zrazkiv DNK – ZSU perekhodyt na avtomatyzovanu henetychnu bazu dlia identyfikatsii biitsiv (2025). [225 thousand DNA samples – the Armed Forces of Ukraine are switching to an automated genetic database for the identification of fighters]. *Sudovo-yurydychna hazeta*. Retrieved from <https://sud.ua/uk/news/ukraine/330898-225-tysyach-obraztsov-dnk-vsu-perekhodit-na-avtomatizovannuyu-geneticheskuyu-bazu-dlya-identifikatsii-boytsov> [in Ukrainian].
9. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro funktsionalnu pidsystemu “Avtomatyzovana daktyloskopichna identyfikatsiina sistema” yedynoi informatsiinoi systemy Ministerstva vnutrishnikh sprav: nakaz Ministerstva vnutrishnikh sprav Ukrainy vid 23.09.2024 № 640 (2024, September 23). [On approval of the Regulation on the functional subsystem “Automated Fingerprint Identification System” of the unified information system of the Ministry of Internal Affairs: Order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine dated September 23, 2024 № 640]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1691-24#Text> [in Ukrainian].

10. Instruktsiia shchodo zapovnennia formy pervynnoi oblikovoi dokumentatsii № 043/o “Medychna karta stomatolohichnoho khvoroho №”: *Nakaz MOZ Ukrainy vid 14.02.2012 № 110 (2012, February 14) [Instruction on filling out the form of primary accounting documentation № 043/o “Medical card of a dental patient №”*: Order of the Ministry of Health of Ukraine dated February 14, 2012 № 110]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0678-12#Text> [in Ukrainian].

11. Istoriiia – Mizhnarodnoi komisii z pytan znyklykh bezvisty (n.d.). [History – International Commission on Missing Persons]. *Mizhnarodna komisiiia z pytan znyklykh bezvisty*. Retrieved from <https://icmp.int/uk/про-icmp/історія> [in Ukrainian].

12. Search unit for persons reported missing (UBPD) (n.d.). *Missing Persons Global Response*. Retrieved from <https://missingpersons.icrc.org/directory/search-unit-persons-reported-missing-ubpd>

Hruzd Oleksandr,

Candidate of Law,

Head of the Department of Criminal Procedure and Criminology

(*Donetsk State University of Internal Affairs, Kropyvnytskyi*)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0370-3791>

Sendik Ihor,

Cadet of the faculty of training specialists for

Pre-Trial Investigation Bodies of the National Police of Ukraine

(*Donetsk State University of Internal Affairs, Kropyvnytskyi*)

ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-4181-3534>

CURRENT ISSUES OF PRE-TRIAL INVESTIGATION IN CRIMINAL PROCEEDINGS REGARDING MISSING PERSONS UNDER MATERIAL LAW

The article is devoted to the investigation of urgent problems of pre-trial investigation in criminal proceedings on the facts of missing persons under martial law. It is noted that the current search model is characterized by a fundamental systemic collision, where the criminal procedural mechanism is used for other purposes. The views of scientists and the analysis of regulatory acts regulating the status of missing persons and the procedure for genomic registration are presented in order to identify the causes of procedural traps. It has been established that the registration of proceedings under Article 115 of the Criminal Code of Ukraine is often carried out solely for the purpose of obtaining a procedural basis for the selection of biological samples from relatives, which creates an artificial load on the investigative bodies. Attention is drawn to the fact that such a practice leads to the accumulation of thousands of formal proceedings that have no investigation prospects, but require the investigator to perform procedural actions. The shortcomings of preventive accounting systems were investigated, in particular; the lack of systemic collection of DNA from military personnel and the imperfections of alternative identification databases (ADIS, dental maps). It is proposed to introduce an administrative (non-procedural) procedure for the collection of DNA samples in order to separate the humanitarian and criminal tracks, which will allow to unload the pre-trial investigation bodies and increase the efficiency of the search.

Key words: forensic examination, criminal proceedings, investigative (search) action, pre-trial investigation, martial law, DNA, interaction, special knowledge.

Надіслано до редколегії 27.11.2025
Рекомендовано до публікації 22.12.2025
Опубліковано 29.12.2025